

СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОСІЙСЬКОЇ ЕКОНОМІКИ У 2023 р.

Н. Гавриленко, Г. Широкий, Р. Юлдашев, відділ нових викликів

В аналітичній записці проаналізовано попередні дані Росстату щодо ВВП РФ у 2022 р. та здійснено оцінку розвитку ситуації в російській економіці на початку поточного року.

Висновки

1. Економіка РФ поступово послаблюється від скоординованих дій провідних демократичних держав. З'являються ознаки наростання економічної кризи в державі-агресорі та поступової втрати РФ статусу одного з найбільших у світі експортерів енергоресурсів.

2. Негативний ефект від економічних санкцій було частково розмито торгівельними високими цінами на енергоресурси, що дало змогу втримати російську економіку від істотного падіння (офіційно лише 2,1 %).

3. Ключовим чинником відносної економічної стійкості РФ до міжнародних санкцій так само є позиція КНР (перше місце серед держав-партнерів у зовнішній торгівлі за підсумками 2022 р.).

4. Оптимістичні дані Росстату, а також прогноз МВФ щодо економічного зростання в РФ у 2023 р. навряд чи справдяться.

5. Прискоренню та поглибленню впливу санкційного режиму на політику держави-агресора сприяло б розширення переліку товарів та секторів економіки, які підпадатимуть під санкції, особливо в галузях, що демонструють економічне зростання й пов'язані з війною РФ проти України.

Важливою є системна робота щодо унеможливлення обходу міжнародних обмежень через держави, з якими РФ поглиблює фінансові зв'язки та збільшує обсяги торгівлі.

Попередня оцінка Росстатом ВВП у 2022 р.

За умов вторгнення РФ в Україну скорочення російської економіки у 2022 р., за попередніми даними Росстату, виявилось набагато меншим, ніж очікували на початку року, і становило 2,1 %. Номінальний обсяг ВВП РФ у 2022 р. становив

151 455,6 млрд руб. (2 166,9 млрд дол. США)¹.

***Довідково.** Росстат зазначає, що на зниженні ВВП позначилося скорочення доданої вартості в таких галузях: гуртова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів та мотоциклів – на 12,7 %; водопостачання, водовідведення, організація збирання та утилізації відходів, діяльності з ліквідації забруднень – на 6,8 %; діяльність домашніх господарств як роботодавців; недиференційована діяльність приватних домашніх господарств з виробництва товарів та надання послуг для власного споживання – на 6 %; діяльність професійна, наукова й технічна – на 5,1 %; діяльність у галузі охорони здоров'я та соціальних послуг – на 3,2 %; обробні виробництва – на 2,4 %; транспортування та зберігання – на 1,8 %. Водночас частина галузей показала зростання доданої вартості, а саме: сільське, лісове господарство, мисливство, рибальство та рибництво (аквакультура) – на 6,6 %; будівництво – на 5 %; діяльність готелів та закладів громадського харчування – на 4,3 %; державне управління та забезпечення військової безпеки, соціальне забезпечення – на 4,1 %; фінансова та страхова діяльність – на 2,8 %; діяльність у сфері інформації та зв'язку – на 0,6 %; видобуток корисних копалин – на 0,4 %.*

Проте оптимістичні дані Росстату щодо скорочення ВВП РФ у 2022 р., а також навіть прогноз МВФ щодо економічного зростання в РФ у 2023 р. (на 0,3 %) експерти беруть під сумнів. Зокрема, нещодавно представник Єльського університету (США) зазначив, що за обставин, коли офіційні економічні показники приховано, ключові сектори економіки в занепаді, а також з урахуванням рекордного безробіття, масової загибелі росіян на війні, відтоку 3 млн кваліфікованих громадян за кордон, впливу капіталів, виходу іноземних компаній з ринку, витрат валютних резервів, щоденної втрати 1,5 млрд дол. США на енергоносіях тощо показники Росстату не відповідають дійсності, а прогноз МВФ навряд чи справдиться².

Чинники, що сповільнили вплив міжнародних обмежень

Міжнародні санкції та експортний контроль завдають відчутної шкоди економіці РФ, але значною мірою їхній вплив компенсовано високими цінами на енергоресурси.

За оцінками іноземних експертів, унаслідок міжнародної ізоляції чистий вплив приватного капіталу з російської економіки становив 250 млрд дол. США, тоді як позитивне сальдо зовнішньої торгівлі досягло майже 280 млрд дол. США³,

¹ Росстат представляет первую оценку ВВП за 2022 год. URL: <https://rosstat.gov.ru/folder/313/document/198546>

² Профессор из Йеля: Путин выдумывает данные о ВВП России. DW. 05 март. 2023. URL: <https://www.dw.com/ru/professor-iz-jela-putin-vyдумыvaet-dannye-o-vvp-rossii/a-64881554>

³ Worse Than a Crisis. The 2022 Russian economic anomaly: how it works, and where it is headed. Re : Russia. 08 Feb. 2023. URL: <https://re-russia.net/en/expertise/052/>

що дало можливість РФ збільшити фінансування урядових видатків, забезпечити певну фінансову стабільність, а потреби економіки – певною мірою імпортними товарами.

За даними Федеральної митної служби РФ (ФМС), 2022 р. вартість російського товарного експорту зросла на 18 %, а фізичні обсяги скоротилися на 6 %. Виходячи з цього, обсяг експорту має досягти свого історичного максимуму – 580 млрд дол. США. ФМС РФ відзначає посилення ролі водного транспорту в міжнародних перевезеннях, особливо в торгівлі енергоресурсами: 2021 р. на його частку припадало 63 % обороту за фізичним обсягом та 43 % – за вартісним, а 2022 р. відповідно – 69 % та 47 %⁴.

Світова організація торгівлі (СОТ) підтверджує скорочення фізичних обсягів експорту РФ та збільшення його вартісних обсягів здебільшого через зростання світових цін на енергоресурси, добрива та зерно. Поряд з цим СОТ наголошує, що істотно зменшився обсяг експорту промислових товарів, які підпадають під дію санкцій та експортний контроль, зокрема автомобілів, фармацевтичної продукції та літаків⁵.

За даними Центру досліджень енергетики та чистого повітря (CREA), вартісний обсяг російського експорту викопних видів палива з початку війни РФ проти України становить 298 млрд євро (311,4 млрд дол. США), з них експорт до ЄС – майже 140 млрд євро (146,1 млрд дол. США). Крім країн ЄС, найбільшими експортними ринками для російських енергоносіїв є Китай, Туреччина, Індія, Республіка Корея та Японія (*додаток 1, рис. 1*). Перші місяці 2023 р. показують, що нині найбільшим покупцем енергоресурсів з РФ є Китай (*додаток 1, рис. 2*)⁶.

Тим часом показники імпорту демонструють прагнення РФ обійти міжнародні обмеження. Так, країни Заходу розслідують можливе ухилення РФ від санкцій завдяки появі нових маршрутів у торгівлі західними товарами, особливо через сусідні країни⁷.

Країни – союзники України також стурбовані можливим уникненням РФ санкцій через інші країни, з якими РФ поглиблює фінансові зв'язки та збільшує обсяги торгівлі. Зокрема, нещодавно відповідальні представники США, ЄС та Великої Британії відвідали Об'єднані Арабські Емірати з метою обговорити введені торговельні обмеження та підозри щодо порушень на тлі збільшення

⁴ Physical volumes of exports in 2022 decreased by 6% with an increase in value by 18% - Federal Customs Service. Portnews. 20 Jan. 2023. URL: <http://surl.li/fijre>

⁵ One year of war in Ukraine. World Trade Organization. URL: https://www.wto.org/english/res_e/booksp_e/oneyukr_e.pdf

⁶ Payments to Russia for fossil fuels since 24 February 2022. Russia Fossil Tracker. URL: <https://www.russiafossiltracker.com/>

⁷ West probes potential sanction dodging as exports to Russia's neighbours surge. *Financial Times*. URL: <https://www.ft.com/content/4961a96c-16ac-496b-8aba-16d6025e4dfe>

експорту підсанкційних товарів з ОАЕ до РФ⁸.

У зв'язку з міжнародними санкціями та експортним контролем Росія намагатиметься стимулювати процес імпортозаміщення, у тому числі й у військовій сфері. У Татарстані спільне підприємство з виробництва автомобілів *Ford* припинило діяльність, але очікуваним є відкриття заводу з виробництва військових безпілотників у співпраці з Іраном⁹.

Додаткові чинники, які сповільнили вплив міжнародних обмежень на економічну діяльність в РФ: наявність потрібних товарних запасів та фінансові резерви; переорієнтація товарних потоків на країни, що не запроваджують санкції (переважно азійський напрям); значно збільшена урядова підтримка економіки, яка, за деякими оцінками, зросла на 25 % і становила 5,5 трлн руб. (4 % ВВП¹⁰).

Економічні показники РФ у поточному році

Найімовірніше, 2023 р. для економіки РФ відчутно відрізнятиметься від попереднього року. Одними з головних драйверів, що впливатимуть на доходи російського бюджету, стають заборона ЄС морського імпорту сирої нафти та нафтопродуктів походженням з РФ, а також встановлення більшістю промислово розвинутих країн цінового ліміту на нафту та нафтопродукти.

У результаті другий місяць поспіль знижуються нафтогазові доходи російського бюджету (*додаток 1, рис. 3*). Так, інформаційне агентство *Bloomberg* повідомляє, що в лютому ц. р. зазначені доходи в річному вимірі впали на 46 % – до 521 млрд руб. (6,91 млрд дол. США)¹¹.

З огляду на таку тенденцію, дефіцит бюджету РФ у поточному році може значно перевищити запланований показник. Міжнародна телерадіокомпанія *Deutsche Welle*, посилаючись на попередні дані російського мінфіну, повідомляє, що в січні – лютому 2023 р. дефіцит бюджету РФ становив 2,6 трлн руб., або майже 90 % від запланованого показника на рік обсягом 2,93 трлн руб.¹²

Проблеми з валютними надходженнями та бюджетом відбиваються й на курсі російського рубля до долара США. Російська валюта девальвувала проти долара США на майже 20 % з початку грудня минулого року (*додаток 1, рис. 4*).

⁸ West presses UAE to clamp down on suspected Russia sanctions busting. *Financial Times*. URL: <https://www.ft.com/content/fca1878e-9198-4500-b888-24b17043c507>

⁹ Moscow, Tehran Advance Plans for Iranian-Designed Drone Facility in Russia. *The Wall Street Journal*. 05 Feb. 2023. URL: <https://www.wsj.com/articles/moscow-tehran-advance-plans-for-iranian-designed-drone-facility-in-russia-11675609087>

¹⁰ Worse Than a Crisis. The 2022 Russian economic anomaly: how it works, and where it is headed. Re : Russia. 08 Feb. 2023. URL: <https://re-russia.net/en/expertise/052/>

¹¹ Russia's Oil and Gas Revenue Plunged 46 % in February. *Bloomberg*. 03 March. 2023. URL: <https://www.bloomberg.com/news/articles/2023-03-03/ukraine-latest-us-to-donate-ammo-putin-meets-security-council>

¹² Падение нефтегазовых доходов топит бюджет России. *DW*. 06 март. 2023. URL: <https://www.dw.com/ru/padenie-neftegazovyh-dohodov-topit-budzet-rossii/a-64890474>

Як зазначають іноземні експерти, падіння курсу рубля за умов, що склалися, дає РФ вищі доходи від експорту в рублях. За деякими підрахунками, якщо курс падає на один рубль, то бюджет отримує додатково 120 млрд руб. Разом з тим, занадто слабка валюта створює ризики для зростання інфляції та погіршення фінансової стабільності країни¹³.

¹³ Rouble slides to 10-month low as falling energy prices bite. URL: <https://www.ft.com/content/2feb14af-bd59-4d22-9731-ab90f73eee93>

Додаток 1

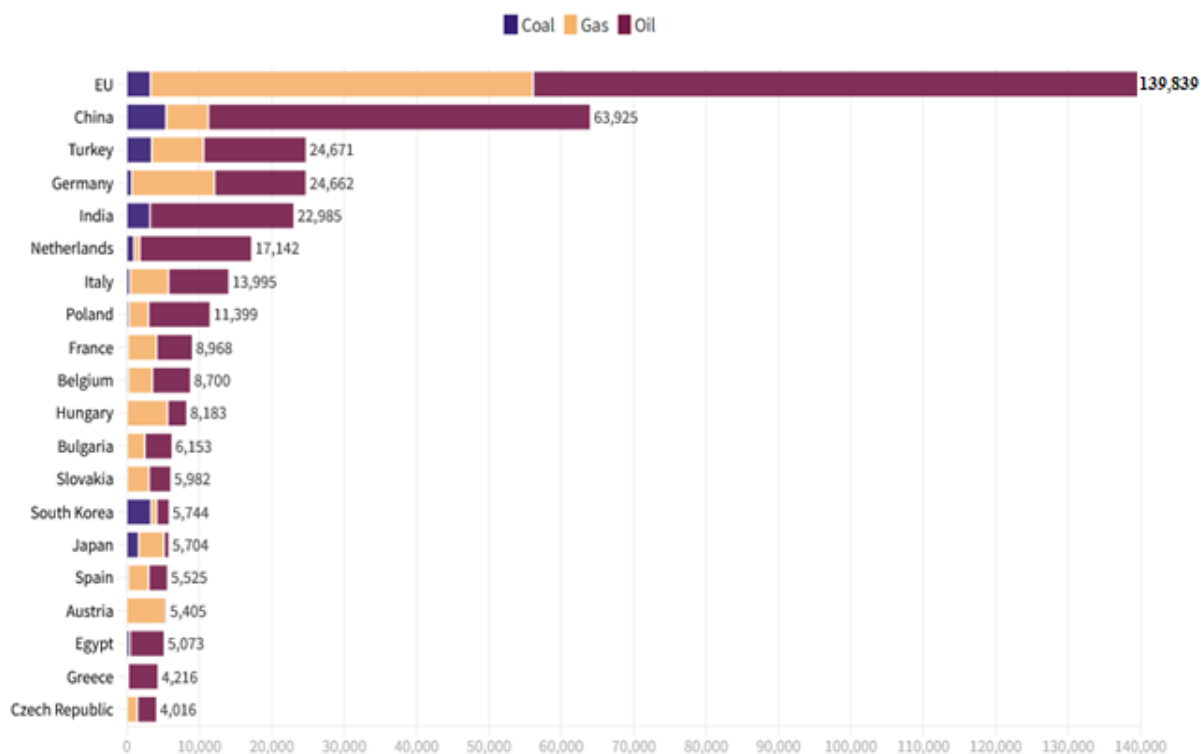

Рис. 1. Країни – найбільші імпортери викопних видів палива (вугілля, газ, нафта, зокрема й нафтопродукти) походженням з РФ за період з 24.02.2022 по 03.03.2023, млн євро
 Джерело: CREA analysis.

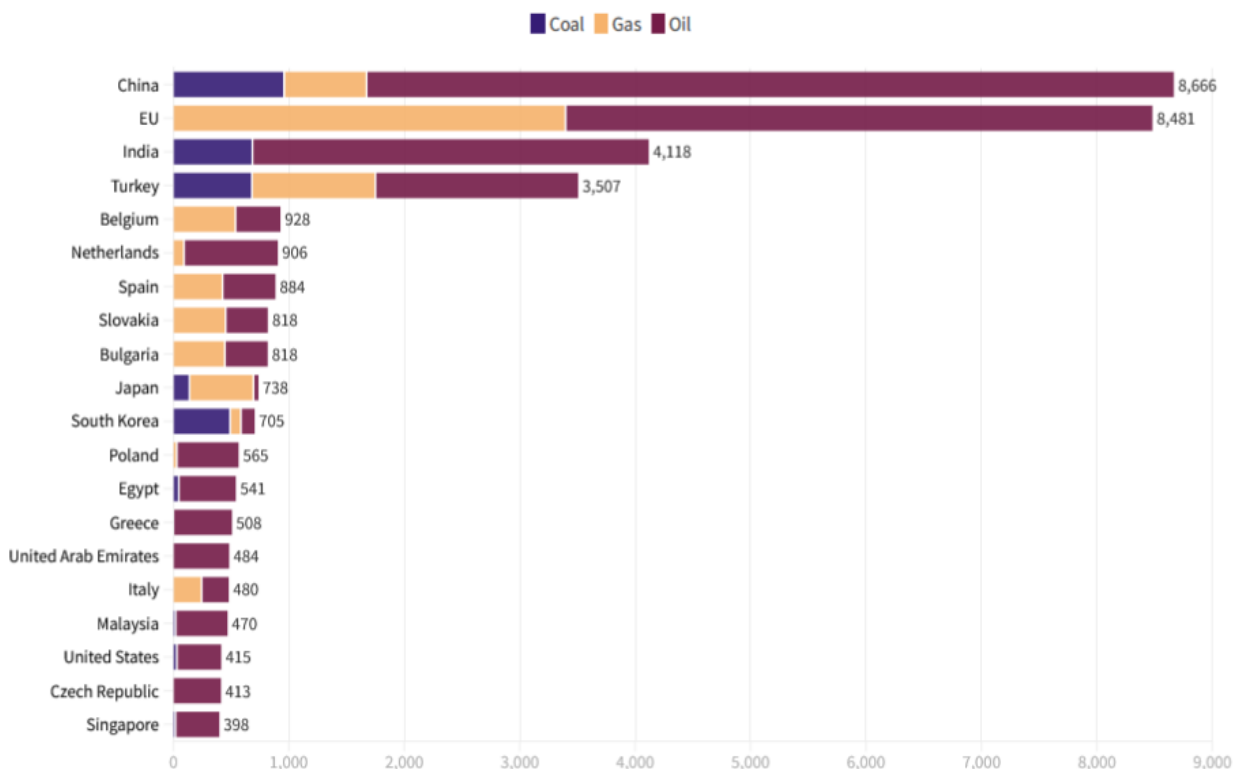

Рис. 2. Країни – найбільші імпортери викопних видів палива (вугілля, газ, нафта, зокрема й нафтопродукти) походженням з РФ за період з 01.01.2023 по 03.03.2023, млн євро
 Джерело: CREA analysis.

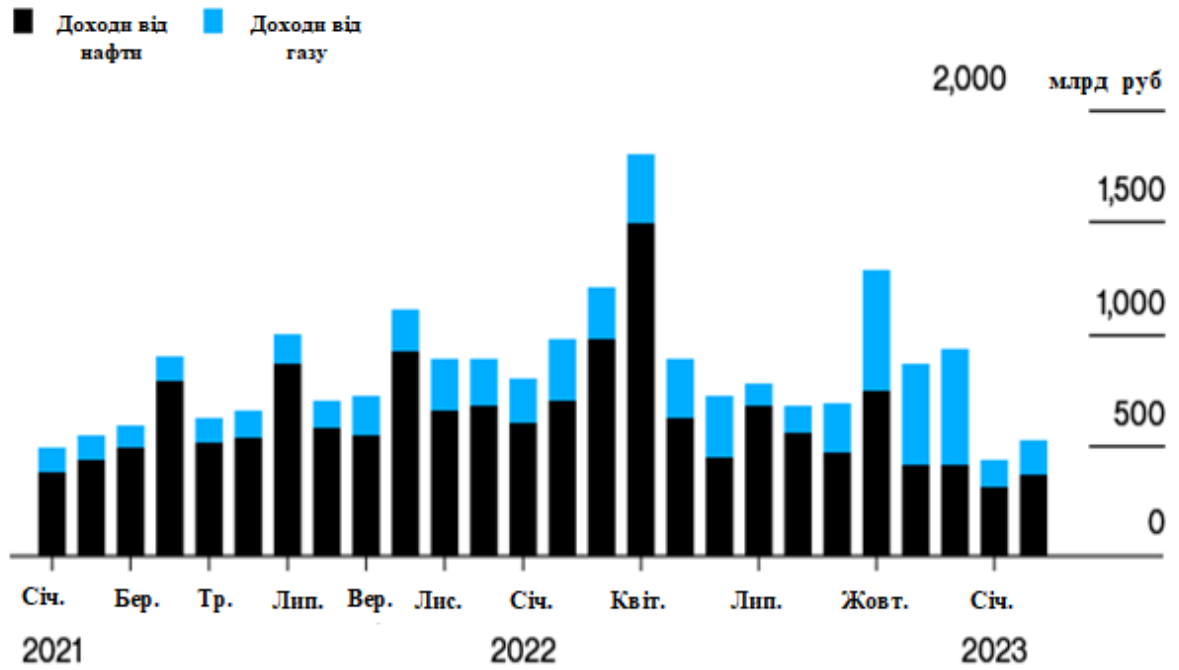

Рис. 3. Нафтогазові доходи російського бюджету

Джерело: мінфін РФ, Bloomberg.

Примітка: доходи від нафти містять податок на видобуток корисних копалин на газовий конденсат, податок та експортне мито на нафтопродукти.

Рис. 4. Курс долара США до російського рубля

Джерело: Bloomberg, Financial Times.

Зовнішня торгівля РФ товарами з державами-партнерами за результатами 2022 р.

Оскільки російська влада з весни перестала розкривати статистичні дані (зокрема товарну структуру та географію зовнішньої торгівлі), інформацію щодо зовнішньої торгівлі товарами описано на підставі даних найбільших торгових партнерів Росії.

Китай досі є основним торговим партнером Росії, товарообіг з яким у 2022 р. зріс на 29,3 %. В умовах скорочення постачань західного обладнання й технологій він став головною опорою Росії, наростивши експорт до неї на 12,8 % (до 76,1 млрд дол. США).

Також зросли обсяги зовнішньої торгівлі з Туреччиною (на 96,3 %) та Індією (на 237 %) (табл. 1).

Не останню роль у збільшенні товарообігу між цими державами та Росією відіграли постачання дешевої російської нафти. Москва, яка мала труднощі з продажем видобутої сирової нафти після введення західних санкцій, надала спеціальні знижки Китаю, Індії та Туреччині, пропонуючи взаємовигідні контракти.

Китай

За даними Головного митного управління КНР¹⁴, протягом 2022 р. товарообіг між Китаєм та Росією склав 190,3 млрд дол. США (виріс на 29,3 % проти 2021 р.). Найбільшими торговими партнерами Китаю є США, Республіка Корея та Японія. РФ посіла 10-е місце (за експортом – 16-е місце, за імпортом – 6-е). Експорт китайських товарів до РФ виріс на 12,8 % та склав 76,1 млрд дол. США, а імпорт російських товарів зріс на 43,4 % та склав 114,1 млрд дол. США. Сальдо двосторонньої торгівлі для Китаю є негативним – 38 млрд дол. США (табл. 1, 3).

З РФ найбільше імпортували мінеральне паливо, сиру нафту й нафтопродукти – на 85,4 млрд дол. США (або 74,8 % від загального російського імпорту до Китаю), руду, шлак і золу – на 3,6 млрд дол. США (3,2 %), деревину й вироби з неї – на 3,6 млрд дол. США (3,2 %), мідь і вироби з неї – на 2,9 млрд дол. США (2,6 %), а також рибу й ракоподібні, молюски та інші водяні безхребетні – на 2,8 млрд дол. США (2,4 %).

2022 р. імпорт паливно-мастильних матеріалів з РФ виріс на 59,5 % проти 2021 р. Росія досі є найбільшим постачальником цієї групи товарів, а також Саудівська Аравія та ОАЕ. Частка російських паливно-мастильних матеріалів на китайському ринку досягла 15,9 % проти 13,3 % у 2021 р. (табл. 2).

Протягом 2022 р. зросли постачання на ринок РФ котлів, машин, обладнання та механічних пристроїв – на 14,8 % до 16,9 млрд дол. США, засобів наземного транспорту (крім залізничного), їхніх частин та обладнання – на 47 % до 6,3 млрд дол. США, пластмас, полімерних матеріалів та виробів з них – на 36,8 % до 3,7 млрд дол. США, органічних хімічних сполук – на 54,7 % до 3,25 млрд дол. США, каучуку, гуми та виробів з них – на 79,9 % до 1,55 млрд дол. США, різноманітної хімічної продукції – на 152,4 % до

¹⁴ Statistics / General Administration of Customs of the People's Republic of China. URL: <http://english.customs.gov.cn/statics/report/preliminary.html>

1,1 млрд дол. США, мила, мийних засобів, мастильних матеріалів, сумішей для чищення – на 139 % до 260,6 млн дол. США, літальних, космічних апаратів та їхніх частин – на 101,4 % до 61,8 млн дол. США, олова та виробів з нього – на 329,3 % до 6,28 млн дол. США, цинку та виробів з нього – на 182,1 % до 4,19 млн дол. США.

Індія

За даними Міністерства торгівлі та промисловості Республіки Індії¹⁵ протягом 2022 р. товарообіг між Індією та РФ становив 39 млрд дол. США (виріс на 237 % проти 2021 р.). Найбільшими торговими партнерами Індії є США, Китай, ОАЕ, Саудівська Аравія та Ірак. Росія посіла 6-е місце (за експортом – 37-у позицію, за імпортом – 6-у). При цьому експорт індійських товарів до РФ зменшився на 12,5 % – 2,9 млрд дол. США, а імпорт російських товарів виріс на 337,6 % – 39 млрд дол. США. Сальдо двосторонньої торгівлі для Індії є негативним – 33,2 млрд дол. США (табл. 1, 3).

З РФ найбільше імпортували мінеральне паливо, сиру нафту й нафтопродукти – на 29,5 млрд дол. США (або 81,6 % від загального російського імпорту в Індію), добрива – на 2,7 млрд дол. США (7,5 %) та перли, коштовне каміння й метали – на 1,3 млрд дол. США (3,6 %).

Протягом 2022 р. Індія істотно збільшила свої закупівлі дешевої російської нафти (товарна позиція 2709) з 2,3 до 22,3 млрд дол. США (імпорт виріс на 867,2 %). Росія стала 3-м найбільшим постачальником сирової нафти з часткою 13,6 % від загального обсягу закупленої сирової нафти (2021 р. частка становила 2,2 %). Основними постачальниками так само є Ірак (частка 22,1 %), Індія (закупила сирової нафти на 36,2 млрд дол. США) та Саудівська Аравія (18,8 % або 30,9 млрд дол. США).

Водночас відчутно зросли постачання до Росії електричних машин та апаратури, що мають індивідуальні функції (з 2,52 до 18,95 млн дол. США), електронних інтегрованих схем (з 0,12 до 4,83 млн дол. США), машин автоматичного оброблення інформації та їхніх блоків; магнітних або оптичних зчитувальних пристроїв, машин для перенесення даних на носії інформації в кодованому вигляді та машин для оброблення аналогічної інформації, в іншому місці не зазначених (з 6,42 до 31,2 млн дол. США), центрифуг; обладнання та пристроїв для фільтрування або очищення рідин чи газів (з 5,55 до 14,01 млн дол. США), холодильників, морозильників та іншого аналогічного обладнання (електричного або інших типів); теплових pomp (з 2,2 до 6,48 млн дол. США), pomp повітряних або вакуумних, компресорів та вентиляторів; витяжних ковпаків або шаф з вентилятором (з 1,57 до 11,39 млн дол. США), інших двигунів та силових установок (з 6,39 до 15,06 млн дол. США), феросплавів (з 0,34 до 3,41 млн дол. США), ювелірних виробів та їхніх частин з коштовних металів (з 1,72 до 5,6 млн дол. США), паперу, картону (3,81 млн дол. США), смол та поліуретанів (з 1,42 до 8,71 млн дол. США), реагентів діагностичних або лабораторних (з 0,68 до 8,02 млн дол. США), антидетонаторів, антиоксидантів, загусників, антикорозійних препаратів та інших готових присадок, додатків для нафтопродуктів (з 2,4 до 21,47 млн дол. США), ферментів (з 0,61 до 2,13 млн дол. США), клеїв, продуктів, що придатні для використання як клеї

¹⁵ India's Imports/Exports / Department of Commerce. Ministry of Commerce and Industry. Government of India. URL: <https://tradestat.commerce.gov.in/meidb/default.asp>

(з 0,01 до 4,05 млн дол. США), засобів для прання, миття, чищення (з 9,82 до 20,39 млн дол. США), сульфонамідів (з 1,27 до 12,24 млн дол. США) тощо.

Туреччина

За даними Турецького інституту статистики¹⁶, протягом 2022 р. товарообіг між Туреччиною та РФ становив 68,2 млрд дол. США (виріс на 96,3 % проти 2021 р.). РФ посіла 1-е місце серед торгових партнерів, істотно випередивши Німеччину, Китай та США. Експорт турецьких товарів до РФ виріс на 61,8 % та становив 9,3 млрд дол. США (Росія посіла 8-е місце), а імпорт російських товарів – на 103,2 % та становить майже 58,9 млрд дол. США. Сальдо двосторонньої торгівлі для Туреччини є негативним – 49,5 млрд дол. США (табл. 1, 3).

2022 р. державою-лідером за імпортом в Туреччину стала РФ, випередивши Китай, Німеччину, США та Швейцарію. Так, 2022 р. загальний імпорт Туреччиною енергоресурсів (за кодом ГС 27) зріс на 90,5 % проти 2021 р. і досяг 96,5 млрд дол. США (табл. 2).

Європейський Союз

За даними *EUROSTAT*¹⁷, протягом 2022 р. товарообіг між країнами ЄС та РФ становить 258,6 млрд євро (виріс на 2,3 % проти показників 2021 р.). Росія посіла 5-е місце серед торгових партнерів Євросоюзу (за експортом – 9-е місце, за імпортом – 4-е). Тим часом експорт європейських товарів до РФ зменшився на 38,1 % та становить 55,2 млрд євро, а імпорт російських товарів виріс на 24,3 % – 203,4 млрд євро. Сальдо двосторонньої торгівлі для ЄС є негативним – 148,2 млрд євро (табл. 1, 3).

2022 р. ЄС імпортував з РФ паливно-мастильних матеріалів на 148,0 млрд євро, що на 43,2 % більше проти 2021 р., коли зазначених товарів ввезено на 104,0 млрд євро (табл. 2).

Проте, оскільки Росію поступово витісняють інші торговельні партнери, її частка в імпорті шести ключових продуктів за межі ЄС зменшилася, причому значне зниження відбулося для вугілля, природного газу, добрив, нафти, а також чавуну та сталі.

Зокрема, найбільше падіння зафіксовано для вугілля (з 45 % у 2021 р. до 22 % у 2022 р.), природного газу (з 36 % до 21 %), добрив (з 29 % до 22 %), нафти (з 28 % до 21 %), чавуну та сталі (з 16 % до 10 %)¹⁸.

Сполучені Штати Америки

За даними Міністерства торгівлі США¹⁹, за результатами 2022 р. товарообіг між Сполученими Штатами та РФ становить 16,2 млрд дол. США (зменшився на 55,1 % проти показників 2021 р.). Найбільшими торговими партнерами Сполучених Штатів є Канада, Мексика та Китай. Росія посідає 42-у позицію (за експортом – 69-е місце, за імпортом – 33-е). Експорт американських товарів

¹⁶ Dış Ticaret İstatistikleri, Aralık 2022. URL: <https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Foreign-Trade-Statistics-December-2022-49633>

¹⁷ Latest Eurostat data on trade in goods. URL: <https://circabc.europa.eu/ui/group/50a0487d-086a-4a75-a1ff-92bdd2ec2c4b/library/870b4101-af6f-402c-b898-c64d2ae58be8/details>

¹⁸ EU trade with Russia continues to decline. Eurostat. URL: <https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-eurostat-news/w/ddn-20230303-1>

¹⁹ TradeStats Express-National and State Trade Data. The International Trade Administration, U.S. Department of Commerce. URL: <https://www.trade.gov/report/tradestats-express-national-and-state-trade-data>

у 2022 р. до РФ зменшився на 73,1 % – 1,7 млрд дол. США, а імпорт російських товарів скоротився на 51,2 % до майже 14,5 млрд дол. США. Сальдо двосторонньої торгівлі для Сполучених Штатів є негативним – 12,7 млрд євро (*табл. 1, 3*).

Протягом 2022 р. відчутно скоротилися постачання на ринок РФ котлів, машин, обладнання та механічних пристроїв – на 72 % до 315 млн дол. США, засобів наземного транспорту – на 81,7 % до 190 млн дол. США, літальних, космічних апаратів та їхніх частин – на 93,4 % до 72 млн дол. США. 2021 р. експорт цих трьох груп товарів до РФ становив 3,26 млрд дол. США (або 51 % від загального експорту товарів до Росії), 2022 р. – 577 млн дол. США (або 33,6 %).

З Росії найбільше завозили паливно-мастильні матеріали – на 5,1 млрд дол. США (проти 2021 р. імпорт скоротився на 70,6 %), коштовне каміння та метали – на 1,9 млрд дол. США (імпорт скоротився на 35,6 %), чорні метали – на 1,2 млрд дол. США (постачі зменшилися на 53,5 %). Водночас виріс імпорт добрив – на 49,7 % до 1,7 млрд дол. США та продуктів неорганічної хімії – на 10,5 % до 965 млн дол. США.

Таблиця 1

Показники двосторонньої торгівлі певних країн з Російською Федерацією за 2022 р.

	ЄС*			США**			Китай**			Індія**			Туреччина**		
	січень – грудень		Зміна у % до п/п	січень – грудень		Зміна у % до п/п	січень – грудень		Зміна у % до п/п	січень – грудень		Зміна у % до п/п	січень – грудень		Зміна у % до п/п
	2021	2022		2021	2022		2021	2022		2021	2022		2021	2022	
Товарообіг	252,8	258,6	2,3 %	36,0	16,2	-55,1 %	146,9	190,3	29,3 %	11,6	39,0	237 %	34,7	68,2	96,3 %
Експорт	89,2	55,2	-38,1 %	6,4	1,7	-73,1 %	67,6	76,1	12,8 %	3,3	2,9	-12,5 %	5,8	9,3	61,8 %
Імпорт	163,6	203,4	24,3 %	29,6	14,5	-51,2 %	79,3	114,1	43,4 %	8,3	36,1	337,6 %	29,0	58,9	103,2 %
Сальдо	-74,4	-148,2		-23,2	-12,7		-11,8	-38,0		-4,9	-33,2		-23,2	-49,5	

Таблиця 2

Імпорт мінерального палива, нафти та продуктів її перегонки (товарна група 27 за ГС)
певними країнами протягом 2022 р. у вартісному вимірі

	ЄС*			США**			Китай**			Індія**			Туреччина**		
	січень – грудень		Зміна у % до п/п	січень – грудень		Зміна у % до п/п	січень – грудень		Зміна у % до п/п	січень – грудень		Зміна у % до п/п	січень – грудень		Зміна у % до п/п
	2021	2022		2021	2022		2021	2022		2021	2022		2021	2022	
Усього, (у вартісному вимірі)	390,3	833,7	113,6 %	216,2	311,0	43,9 %	403,9	535,3	32,5 %	169,1	265,4	57 %	50,7	96,5	90,5 %
у т. ч. з РФ	104,0	148,0	42,3 %	17,5	5,1	-70,6 %	53,5	85,4	59,5 %	4,2	29,5	599,2 %	н.д.	н.д.	
частка РФ, %	26,6 %	17,8 %		8,1 %	1,7 %		13,3 %	15,9 %		2,5 %	11,1 %				

Джерело: EUROSTAT, Міністерство торгівлі США, Головне митне управління КНР, Міністерство торгівлі та промисловості Республіки Індії, Турецький інститут статистики.

* вартість відбито в млрд євро

** вартість відбито в млрд дол. США

Таблиця 3

Зовнішня торгівля товарами ЄС, США, Китаю, Індії та Туреччини з країнами світу за 2022 р.

	ЄС*			США**			Китай**			Індія**			Туреччина**		
	січень – грудень		Зміна у % до п/п	січень – грудень		Зміна у % до п/п	січень – грудень		Зміна у % до п/п	січень – грудень		Зміна у % до п/п	січень – грудень		Зміна у % до п/п
	2021	2022		2021	2022		2021	2022		2021	2022		2021	2022	
Товарообіг, усього	4306,9	5575,2	29,4 %	4585,4	5309,4	15,8 %	6043,9	6309,6	4,4 %	968,4	1176,4	21,5 %	496,4	617,9	24,4 %
<i>у т. ч. з РФ</i>	252,8	258,6	2,3 %	36,0	16,2	-55,1 %	146,9	190,3	29,3 %	11,6	39,0	237 %	34,7	68,2	96,3 %
<i>частка РФ, %</i>	5,7 %	4,6 %		0,79 %	0,3 %		2,4 %	3 %		1,2 %	3,3 %		7 %	11 %	
Експорт, усього	2181,0	2572,0	17,9 %	1754,3	2062,9	17,6 %	3357,1	3593,6	7 %	395,5	453,3	14,6 %	225,2	254,2	12,9 %
<i>у т. ч. з РФ</i>	89,2	55,2	-38,1 %	6,4	1,7	-73,1 %	67,6	76,1	12,8 %	3,3	2,9	- 12,5 %	5,8	9,3	61,8 %
<i>частка РФ, %</i>	4,1 %	2,1 %		0,36 %	0,08 %		2 %	2,1 %		0,84 %	0,64 %		2,6 %	3,7 %	
Імпорт, усього	2125,9	3003,2	41,3 %	2831,1	3246,4	14,7 %	2686,7	2716,0	1,1 %	573,2	723,1	26,2 %	271,4	363,7	34 %
<i>у т. ч. з РФ</i>	163,6	203,4	24,3 %	29,6	14,5	-51,2 %	79,3	114,1	43,4 %	8,3	36,1	337,6 %	29,0	58,9	103,2 %
<i>частка РФ, %</i>	7,7 %	6,8 %		1,05 %	0,45 %		3 %	4,2 %		1,4 %	5 %		10,7 %	16,2 %	
Сальдо, усього	55,1	-431,2		-1076,8	-1183,5		670,4	877,6		-177,7	-269,8		-23,2	-49,5	
<i>у т. ч. з РФ</i>	-74,4	-148,2		-23,2	-12,7		-11,8	-38,0		-4,9	-33,2		-46,2	-109,5	

Джерело: EUROSTAT, Міністерство торгівлі США, Головне митне управління КНР, Міністерство торгівлі та промисловості Республіки Індії, Турецький інститут статистики.

* вартість відбито в млрд євро

** вартість відбито в млрд дол. США